

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium promotam promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Lelő pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: Számper Imre könyvnyomdája.

A panszlavizmus és a néppárt.

(X) Sokszor felhozták s most ismét felmelegítették azt a régi vádat a néppárt ellen, hogy a nemzetiségekkel paktál, hogy a panszláv, dákoromán etc elveket istapolója. Kitérő dolgok ezek az ugorkaszozonban. Akár csak a fumei emberevő czápákról hallanánk, vagy a trónörökösök, főhercegek és főhercegnők összeházásáról. A szenzációkból kitogytak; a képviselőház nem ülésez, meg ha ülésezne is, a botrányok korszaka lejárt, Dreyfussról nehéz írni, hisz mindenki megundorodott már tőle, Eötvös Károly nagyváradi zsidóvédő beszédeit kinevetik, mint a zöld keztyűt; a belgrádi merénylet ellaposodott: tehát jó lesz kikötni a néppárttal, hiszen nincs nagyobb ellensége a zsidóliberalizmusnak, mint a néppárt. Így ujtják fel azokat a régesrég megczáfolt vádatokat, hiszen nagyon jól tudják, hogy a rágalom mindig fá, pláne, ha teljesen ártatlanok vagyunk, de meg az is bizonyos, hogy mindig akad újabb balek, a ki ezeknek az otromba hazugságoknak felül.

Mi magyarok többé-kevésbé sovíniszták vagyunk. A nemzeti érzés velünk nevelődik a gyermekkortól, az iskola pad-

jaitól s ha valakit látunk, a ki ezek ellen az érzelmek és eszmék ellen tör, a féltékenység rögtön ágaskodik bennünk. Erre számítanak Eötvösök is, mikor a néppártot panszlavizmusról vádolván, befeketíteni törekésznek.

És mily iróniája a sorsnak! Eötvös áll ki vádlónak, ellentünk, néppártiak ellen! Eötvös, a ki jó pénzért megvédi és rafinériájával kiránczigálja a hinárból a legnagyobb gonosztevőt, s a ki jó pénzért eláztatja a legjobb barátját. Eötvös Károly beszél, a kinek elvei a szél iránya szerint váltakoznak! Eötvös, a kálvinista ungorokodik a katolikusok ellen! Mily csodálatos, hogy lutheránus atyafiainak a dolgait nem látja meg, pedig majd a szeméit szurja ki. Azok a panszlávok, a kik egy hatalmas szláv birodalom jövőjéről álmodoznak, mely a felvidéket egészen magához forrasztaná, egybeolvadva a csehok birodalmával, magába foglalná Galiciát, s az Oláhországgá változott Erdély határainál végződne. Ezeknek tartson előadást Eötvös ur, ezeknek beszéljen a hazafiságról, rászolgáltak, de a néppártot hagyja békében, az tudni fogja a saktervédő Eötvös Károly nélkül is, hogy mi a kötelessége egy magyar pártnak.

Mi igazságot akarunk. Azt írta a párt a lobogójára. Igazságot követelünk a heza minden egyes polgára javára, legyen az magyar, német, tót vagy oláh. Követeljük számukra is azokat a jogokat, a melyeket a törvénykönyvekbe iktattak. Mert a törvény azért törvény, hogy megtartsák. Ha nem lett volna rá szükség, nem hozták volna meg és minek is hozták volna meg, ha pedig szükség volt rá és meghozták, tartásuk is meg. Ezt kívánja a becsület, ezt a törvény, jog és igazság. Útővégre az a tót ott az ő hegyei között ép úgy, vagy talán többet dolgozik, mint sok más honfitársunk, tőle épen úgy kisorfolják az adót az utolsó fillérig, mint a haza többi polgáraitól, ő épen úgy szolgálja a királyt és hazát, mint a legjobb magyar, tehát csak a kötelesség teljesítésében volnánk egyformán fiai a hazának, a jogokban nem? . . . !

A néppárt tiszteli mindenkinek a jogait. Barátja a nemzetiségeknek, de jól jegyezzük meg, hogy a nemzetiségi agitátoroknak soha. A néppárt ép úgy törekszik magyarosítani, mint a többi hazafias pártok, de csak módjával; ellensége az erőszakoskodásnak, mert az mindig és mindenütt reakciót szül. Meg akarjuk valamennyit

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Petőfi Székesfejervárott.

(Polytárs és vége.)

December 31-én. Reggel átjött hozzám Petőfi s énekpróba mentünk, de miután miniket a természet nem igen áldott meg szívhez szóló dallamos hanggal, sőt hajlamunk sem lévén hozzá, nekem ép oly kevéssé, mint Petőfiének, szükség nem volt ránk s arra nem is erőszakoltak bennünket. Sándor a könyvkötőhöz s az olvasókörbe hívott el, délután pedig felszólított, hogy a temetőbe menjünk s nézzük meg Erdős sírját, az év utolsó napján emlékezzünk meg színészettünk ezen jeles halottjáról.

Kint a temetőben elmélkedésbe merültünk az emberi mulandóság fölött. Alkalmam volt ekkor a lánglelkű ifjú költő mély gondolkodását és egészséges bölcselkedését hallani, áhitattal hallgattam, szemem le nem vettem róla, bámultam és önkénytelenül mondtam „szegény Sándor, de rossz pályát választottál! te sokkal többre vagy méltó! Ha közöttünk maradsz, mily sokat kell még szenvedned!“

Ép akkor temettek egy gazdag halottat nagy fényvel, a mit Petőfi látván, főlshóhajtott: „Ime, ez a földi jutalom! E semmitérő gazdagnak nagyszerű szobrot emelnek majd s a mi jeles pályatársunk Erdős sírja mily egyszerű,

fakesztje talán még e télen elkorhad s alig találunk rá maholnap.“

Petőfi nemcsak költő, hanem nemes gondolkozású férfi is volt.

Hazaérve, beszélgetésünk tárgya az emberi jellemnek különféleségéről folyt, mire a társulatunknál elharapódzott viszály adott alkalmat, mely az idősebb művészeknek az ifjabbakat elnyomni törekvéséből és zsarnokságából eredt, a minék én, Némethy György és Fekete Soma határozottan ellene szegültünk s Petőfi, e szabad szellem szintén hozzánk csatlakozott. Azonban igen nehéz volt boldogulnunk, mert a hatalmasok, ugymint Török Béni és Almási ellenünk voltak; de mi azért Petőfivel oppozíciót képeztünk és nagyban demonstráltunk.

A temetőből hazaérve, elmentünk Petőfivel együtt igazgatónénk, Szabó Józsefné látogatására, ki született báróné és magas műveltséggel bíró nő volt s a fiatal Petőfiben azonnal felismerte a lángszót, a hétköznapi tömegben felülmúló műveltséget s örömmel társalgott vele.

1843. január 9-én tartottuk az utolsó előadást Székesfejervárott, innen Kecskemétre indultunk.

Eddig Szuper naplója Petőfi fejérvári időzéséről. A mi a napló végén említett civódást illeti, előidézője Almási Pista, a társulat rendezője volt, ki nem tudta szenvedni a költő orrhángját s bár értelmesen szavalt, majdnem elbocsátották. Az nap történt azonban, hogy a sugó megbetegedett s a főpróbán Petőfi he-

lyettesítette, helyét oly derekasan állotta meg, hogy az igazgató nagyobb fizetést ígért neki, ha sugó lesz. Erre az ajánlatra felháborodottan ment haza, vacsoráját meg sem izelte; haragosan járt fel-alá szobájában, ében töltötte az egész éjszakát, reggelre pedig egy 16 versszakos költeményt írt, melynek címe „A sugó“ volt. Elmondotta benne, hogy a sugónak a színpadon mekkora hatalma van, hogy mindenki fölött uralkodhatik, valamennyi szerepet elronthat. De neki nem kell, ő dicsőségre vágyik a deszkákon. Ez elhatározásáról értesítette az igazgatót is, ki csak addig kérte, hogy helyettesítse a sugót, míg az új megérkezik; erre kiengesztelődvén, eltépte költeményét.

Általánosságban véve, az a két hónap, melyet Petőfi Fejérvárott töltött, tele volt nyomorúsággal. Nemcsak a fűtetlen szoba miatt szenvedett, hanem pénze sem volt. Szerződés szerint 28 váltó forintja lett volna havonként, mégis alig kapott többet 3-4 váltó forintnál. Ekkor írta nov. vége felé Domanovszkynak Pápara, hogy ne hagyják elveszni; gyűjtsenek számára 10 pengő forintot, melylyel kiegészíthetné magát. Erre Domanovszky, Kozma, Lantay, Kerkápoli összegyűjtötték és elküldték neki az összeget.

Sorsa csak akkor vált jobbra, mikor Fiáth báró alispán ügyüket felkarolta.

Rendkívüli olcsó árakért szeresheti be a t. közönség **STEININGER SÁNDOR** divat-, vászon- és fehérnemű üzletében, a legdivatosabb tavaszi és nyári szöveteket és mosó kelmeiket, általánosan elismert jó hírnevű gyárosok készítette vásznak, schiffonok és fehérneműeket, szőnyegeket, csipke és szövathüggönyöket, stb. efféle czikket. „Delént gyönyörű mintákban 38 kr-ért méterenként“ kapható **Steininger Sándor Székesfejervár, Nádor-utca 2. szám** tejes-köz sarkán levő üzletében.

186. — 98.

nyerni a magyar állameszmének, de nem bottal. *Mi az egységes magyar állameszmét,* — mint Molnár János néppárti elnök kifejtette — *soha senki által érinteni, megtámadni, megtagadni, de még elhomályosítani, vagy magában elhomályosodni sem hagyjuk, sem engedjük. Minden nemzetiségitől, legyen az akármilyen néven nevezendő nemzetiségű, megkívánjuk és megköveteljük mielőtt szóba állnánk vele, hogy magyar állampolgárnak vallja magát.*

Ezt elismerte, soha meg nem tagadta és vallotta a néppárt. A ki ezt el nem fogadta és erre az alapra velünk együtt helyezkedni nem akart, azt elkerüljük, azzal szóba sem állunk, azt néppártinak elismerni nem fogjuk soha, ha százszor elfogadja is a reviziót.

Ennyit azoknak, kik panszlavizmusról szeretnek bennünket vádolni. A ki akar hinni a becsülettel mondott szónak, annak elég, a ki nem hisz, azzal nem tördünk, hanem hátat fordítunk neki és odébb megyünk a magunk utján.

Néhány szó a kisiparosokról.

— Válasz a Válasz-ra. —

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A kisiparosok mostani nyomasztó helyzetéről a nyilvánosság elé bocsátott két levelem közül az elsőre választ kapván, mintegy kényszerítve vagyok ezzel a harmadikkal is alkalmatlanok, mert a mint látom, úgy az én egyéni jóindulatomat, mint ama két levél célját többen félreértették és magyarázták. Ez okból kérem, ne meg hogy a dolog tisztázódjék, alábbi soraimnak közlését.

A kisiparos ur mult heti „Válasza” czáfolat akar lenni az első levélre, csak hogy czáfolatról abban egy árva szó sincsen. De nem is lehet az abban elmondottakat megczáfolni, mert az csak a valóság nyakának a kitekerése lehetne. Első levelem berekesztéséül megemlítém, — amit előre tudhattam, — hogy sokaknak nem fog tetszeni a feltálatl igazság és így tudva tettem ki állításaimat közszemlére. Csak hogy ezeket epés phrázissal megczáfolni nem lehet, hanem igenis *tettekkel*. Tiltakozni ellenük, önzertes kötelesség, de azt is kiki csak a maga, illetve jól ismert társai nevében teheti, akiről meg van győződve, hogy szintén nem ludasok a dologban. Szélmalomharcot ne csináljon senki, mert kinevetik.

Midőn csekélységem a levelet írni határozta, sok oldalról szerzett információk után tettem azt, saját tapasztalataim mellett. Hasábotkat tölthetnek meg, ha a közönség figyelmét a csekélynek látszó dologra terelnék és nyilatkozatokra szólítanának fel egyeseket. De ez nem is lehet czólnunk. A hibáknak általánosságban való feltárása, mint *visum repertum*. arra való, hogy a hibák a jövőben lehetőleg kerültessenek és egészségesebb vérkeringés jöjjön létre.

Azt a köpönyegét pedig, melyet a „Válasz” írója magára kanyarított, hogy ugyanis az uri renden levők között kétszer anyai a henye és korcs ember, mint az iparosok között, dolja le a vállairól, igen rossz takaró az. Azért, hogy l'ál stréber vagy pláne svindler, nem következik az, hogy Péter is az legyen, vagy ha az nem tud lenni, elkeseredésében tévútra kerüljön. Fedezze magát az efféle „urakkal” szemben okossággal. Tegyen úgy mint a zsidó iparos vagy kereskedő: ha nem tud, vagy nem akar az illető fizetni, bökjön eléje egy váltót, mielőtt a teljesített munkát neki kiadná, aztán ha megszövik is, majd megtalálják őt még Amerikában is. Lehet, hogy görbe szemmel néz majd az iparosra, de fizetni fog, mert muszáj!

Ne vegye zokon a „Válasz” írója, hogy ezekkel a bizonyos „urakkal” levelem kereté-

ben nem foglalkoztam, de akkor kizárólag az iparosok ügyes-bajos dolgai lebegtek előttem. Különben ezekről a jó urakról beszélnék eleget az újságok, csak győzzék olvasni. Hogy pedig nem fizetik ki a megrendelt munkát, a fizetéssel késlekednek, sőt meg is szoknak néyelmek, az ellen a fentebbi receptet ajánlom, én e dologban többet nem tehetek.

Amidőn pedig a gyári, vagyis mondjuk tucatzatunkát mellé állítottam a kisiparosok kézimunkájának, ezt nem amannak magasztalására tettem, — aki levelemet nem obskurus szemekkel nézi, láthatja, — hanem annak bizonyítására, hogy kisiparosaink lelkiismeretessége nem áll mindig azon a magaslaton, melyet az árak után méltán várhatna a fogyasztó közönség. Dicsőhymnuszt tehát nem zengtem a tucatzatunkának, csak az igazat mondtam meg. Hogy némelyek ebből talán azt látják, hogy a gyári munka a fogyasztó közönség előtt emelkedik nivóján, a kisipar pedig bizonyos mértékben hanyatlik: arról nem tehetek. A bilance így helyes. Én csak regisztrálok a tüneteket és egy kissé kutatom az okokat, az ítélet meghozatalá a nagyközönséget illeti. Hogy egyesek megbotlanak igazságos szemléleteimben, az engem nem tántorít el az igazság keresésétől. És ha talán ez utamban egyik-másik felebarátomnak tyukszemére lépek akaratlanul, kötelességszerűleg azt mondom: „Pardon!... De azokat a bizonyos bütyköket, kinövéseket, a melyek csak csufítják egy bizonyos tökéletesnek az összhangját: irtani kell, mint a burjánt, nehogy elnyomják a nemes növényt is.

Az a „Válasz” végére kősöntyűnek oda akasztott hangzatos, de ros-zul csilingelő merész állítás, hogy levelemmel nem a tyukszemére léptem némelyeknek, hanem a szívére tapostam a kisiparosoknak: a sértett hiúság megnyilatkozása. El voltam — mert lehettem is, készülve arra, hogy az igazság nyílt publikálása sokaknak fülét bántani fogja, mert hiszen régi, örökké igaz és megkoptatott példaszó: szőlj igazat, betörök a fejedet!... Ez az ütés azonban, mely most árva fejemenk volt szánya, éppen — melléje ütött. Ha nem volt is levelem végére téve a szokásos czéger: a kinek nem inge, ne vegye magára! már maga a levél hangja sem olyan, a melyből szándékos rossz akarat rina ki. A „lezckéztetés” kifejezés inkább találó, de sértő ez esetben ez sem lehet, mert azt tartja a magyar: a leányomat korholom, hogy a vöm is értsen belőle. Az egyik hagyja el a rossz szokást, mondjon le a rossz természetéről, a másik pedig erősödjék a jóban.

A helytelent, károsat ostorozni nem bűn, de védelmezni sem erény. A „Válasz” írója azonosította magát az egész testülettel, melynek bizonyára, mint az „uri osztályának”, vannak tagjai, tunyák, élhetetlenek, bökültök és kevesbő hasznavehetők, a kinek pedig a lezcke néha éppen nem árt. Ezeket gyamolítani, a helyes utra vezetni, lelkiileg és szűkség esetén testileg is segíteni, általánosan felebarát, de különösen keresztényi kötelesség. Hibáikat takargatni, mulasztásaikat szépitgetni, nem lehet dicsőség.

Ha pedig valamikor, majd amikor t. i. a kommunizták által kilátásba helyezett *eldorado* a társadalmi átalakulás révén bekövetkezik, — ami ugyan a mai gyarló és valószínűségi láthatárán jóval kívül esik még — és minden, az embert embertől elválasztó falak leomlanak és a „szabadság, egyenlőség, testvériség” szentnek álmódott ölekezésében a kisipar halála felett omlanak fájdalomkönyveink: engem vigasztalni fog az a határozott tudat, hogy a boldogult halott másvilágra költöztesében egy csöppnyi részem sincsen és kimalását jórésben az önfiai által testén ütött sebek okozták.

A wagneri büvös-bajos muzsikára nézve megjegyzésül felvilágosítom a „Válasz” t. íróját, hogy ez elsőrangú muzikus különlegessége éppen abban áll és az helyezi őt arra a még el nem ért magaslatra, hogy zenei contrastokból, megkísérleri sem mert dissonantiákból csinálja össze világhírű műveiben a consonantiát. Ha a „Válasz” t. írója egy valódi Wagner-előadást végighallgatna, bizonyára ismét epébe mártott tollat ragadva, kérélihetetlen kritikával rántaná

le piederesztáljáról a nagy zeneköltőt. De hát: a ki nem tud arabusul, az ne beszéljen arabusul. Egyebekben pedig: pax et benedictio Dominus sit nobiscum! . . .

Igen tisztelt szerkesztő urnak

mindig hive
Szemfüles.

UJDONSÁGOK.

— **A váci püspök temetése.** *Schusster* Konstantin váci püspököt tegnap délelőtt temették el óriás részvétellel. Az egyházmegye minden közséje elküldte képviselőjét a végső tisztességre. Kassa, Szolnok, Kalocsa, Pestmegye, Félégyháza, Kecskemét, Nagykőrös, Cegléd, Jász-Nagykun-Szolnok megye, Dunakesz, Alsónémedi, Eperjes, Rákospalota, Erzsébetfalva, Nógrádmegye törvényhatósága is képviseltette magát. A piaristák részéről *Magyar* Gábor tartományi főnök és *Papp* János kormánysegéd vett részt a temetésen. Megjelent azonkívül a 6. honvédszázárezred tisztikara *Dobiczky* lovag alezredes vezetésével, *Szerencs* János főrendiházi titkár és Vác valamennyi testületének, intézményének küldöttsége. A temetési szertartást *Eubios* Zsigmond kassai püspök végezte fényes segédlettel. Az egyszerű érzekoporsót levitték a rezidenciából a püspöki kertbe s a szertartás háromnegyed kilencz órakor kezdődött. A váci daloskör elénekelté *Egressy* gyászdalát. Az egyházmegyei esperesek aztán átvitték a koporsót a székesegyházba s a szentek szejtjében tették ravatalra. A gyászmise után négy libera volt, majd levitték a koporsót a székesegyház kriptájába, a hol a daloskör egy régi egyházi dalt énekelt. A temetés után missa gloriosát mondott a papság. Tizenegy óra már elmúlt, a mikor véget ért a gyászszertartás, a melynek idején folyton zugtak a harangok.

— **A főkapitány szabadságon.** *Reé* István rendőrfőkapitány tegnap kezdte meg egy havi szabadságát, mely idő alatt teendőit *Polczner* Péter alkaptány végzi.

— **Primitia.** Lélekemelő ünnepélynek voltak tanui f. hó 26-án a buzgó *isztiméri* hívek. *Angeli* József a bécsi egyházmegyének újonnan felszentelt áldozópapja mutatta be ezen napon első sz. miséjét a mindentónak *Janky* Ede esp. plebános manuductorsága mellett. Kora reggel taraczklovések jeleztek a magasztos ünnepélyt. Fél 9-ork az iskolagyermekek és 12 fénérbe öltözött leányka vonult zászlókkal a primicziáns lakására. Taraczk-lovések és harangszó közepette kísérték a primicziánst a templomba, a hol őt *Janky* Ede esp. plebános fogadta. A templomba érve *Reichardt* Tamás budakeszi káplán lépett a szószékre s mondott érzelmekben és igazságokban gazdag beszédet, mely könnyekig megindította a hallgatóságot. Szt.-beszéd után a primicziáns megtartotta első szt. miséjét, mely alatt a szülők és rokonok a sz. áldozáshoz járultak. Sz. mise után áldást osztott az új misés. Az ünnepély végeztével a primicziáns szüleinek házánál ebéd volt, mely alkalommal felköszöntőt mondtak *Janky* Ede esp. plebános a primicziánra és szüleire *Miller* József balinkai adminisztrátor Gruscha biborokra, mint a primicziáns megyés püspökére, *Angeli* Márton a primicziáns szüleire és a rokonságra. *Maga* a primicziáns megköszönve szüleinek a reája fordított fáradságot, megemlékezett *P. Angeli* Szal. Ferenc sz. földi Commissariusról a kinek nem csekély része volt abban, hogy most első sz. mise áldozatát bemutathatta az Urnak.

— Székesfejérvár és a Petőfi-ünnep. Mult számunkban közöltük a polgármester azon felhívását, hogy a segesvári Petőfi-ünnepen részt venni öhajító bizottsági tagok nálá ma délig jelentkezzenek. A határidő lelet, azonban senki sem jelentkezett, így tehát *Havranek* József polgármester maga fogja elvinni a város és a Vörösmarty-kör koszorúját.

A két nagy babérkoszorut tegnap küldték el Segesvárra. A Vörösmarty-kör koszorújának nemzeti színi szallagján a következő felírás van: „A székesfejérvári Vörösmarty-kör — Petőfi emlékének.” A város koszorújának piros-kék szallagján pedig: „Székesfejérvár szab. kir. város közönsége — Petőfi emlékének.” Nagyon csodálkozunk ama jó ur irodalomtörténeti tudásának fogvatékosságán, a ki ezt a föliratot „megerkesztette.” Egy szabad királyi város penájának tudnia kellene, hogy Petőfi maga választotta ezt a világhírűvé lett nevet, tehát y-t soha sem használhatott és nem is használt, mert erős demokrata gondolkodása óriási választófallal különítette el őt ama tényezőktől, kik a nemességet osztogatták. Ezt csak azért jegyezzük meg, mert nem szeretjük, ha megmosolyognak bennünket.

— Kihalt főúri család. A legnagyobb magyar kisdad-ovónő, a híres *Brunsvik* Terézia grófnő családjának utolsó férfi sarját, a f. hó 20-án Somerauban elhalt gróf *Brunsvik* Géza holttestét 25-én d. előtt a legnagyobb egyszerűséggel helyezték örök nyugalomra, a maratonvári családi sírboltban. Gróf *Desasse* Emil az elhunyt unokatestvére volt jelen a rokonság képviselésében, a magyar főurak közül pedig gróf *Czirák* Antal. A község előljárósága testületileg vonult ki a temető közepén álló *Brunsvik*-mausoleumhoz, melynek felső részében volt ravatalra helyezve a koporsó. A tűzoltóság az elhunyt gróf neje által ajándékozott zászló alatt, a gróf által alapított apáca zárdá laányövédekéi pedig a 4 nővér vezetése mellett jelentek meg az egykori kegyur vég-tisztségén. A boldogult gróf érez-koporsóját a bpesti unitárius lelkész imája után elhelyezték a családi sírboltnak számára fenntartott utolsó rekészében.

— Posta- és táviró-segédtszti tanfolyam. A kereskedelmi miniszter a posta-, táviró- és távbeszélő-kezelési szolgálatra alkalmazandó és a XI-ik fizetési osztályban 500 frtól 700 frtig emelkedő évi fizetéssel, továbbá az 1893. évi IV. t. c. által megállapított lakpénz illetményekkel javadalmazott posta- és táviró segéd-tisztek kiképzésére f. évi szeptember hó 15 től kezdve 6 hónapra terjedő gyakorlati tanfolyamot nyit a következő posta és táviróhivataloknál: 1. a budapesti posta- és táviróigazgatóság kerületében: Esztergomban és Kecskeméten; 2. a kassai posta- és táviróigazgatóság kerületében: Brassóban és Marosvásárhelyen; 3. a nagyvárad posta- és táviróigazgatóság kerületében: Aradon és Debrecenben; 4. a pécsi posta- és táviróigazgatóság kerületében: Mohácson és Nagy-Kanisán; 5. a pozsonyi posta- és táviróigazgatóság kerületében: Érsekújvárott és Liptó-Szent-Miklóson; 6. a soproni posta- és táviróigazgatóság kerületében: Székesfejérvárott és Szombathelyen; 7. a temesvári posta- és táviróigazgatóság kerületében: Versecen és Zomborban és végül 9. a zágrábi posta és táviróigazgatóság kerületében: Eszék-felsővárosában és Zimonyban.

Ezen tanfolyamokra hallgatókul felvételtnek: a) első sorban 1873. évi II. t. c. 5-ik §-a értelmében kisebb hivatalnokai alkalmazatásra igényjogosultsággal bíró igazolványos katonai altisztek; b) postamester vagy kiadó minőségben szolgáló oly férfiak, kik a gimnázium,

reáliskola, vagy polgári iskola negyedik osztályát, avagy ezekkel egyrangú más iskolák megfelelő osztályát sikerrel elvégezték; c) ugyanezen iskolai előképzettséggel bíró és 18-ik életévüket meghaladott más férfiak. Pályázati határidő augusztus 31.

— Fölvétel az árvaházba. Az árvaházi igazgató tanács ma délelőtt *Havranek* József polgármester elnökle mellett ülést tartott, mely alkalommal az árvaházról elbocsájtott növendékek helyett újak vétettek fel. Elbocsájtottak: *Nagy* Julianna, *Geremic* Ilona és *Aranka*, *Vendég* Anna és *Nagy* Géza; fölvették: *Baráth* József, *Schuller* József, *Pfann* Teréz és *Beacsik* József. A még üresen maradt helyre egy helybeli illetőségű, 6 évet betöltött árva leány fölvétele iránt az érdekeltek a polgármesternél, mint az árvaházi igazgató tanács elnökénél jelentkezhetnek.

— Tüzek. A Polgári községhez tartozó *Szuárhegy* szőlőben e hó 23-án *Vass* János gazdaembernek a hajléka mellett levő szalmakazla légett. A tüzet gondatlanság okozta. — *Mária* pusztán e hó 22-én *Scwarts* Izidor föld-birtokos telkén egy helyi lábon álló gabona villamosapás következtében légett. Ugyanott a minap a már learatott gabonát is figyeltette a villám s 11 kereszt búzát elhamvasztott. A tűz tovatérjedését az arató munkások szerezésén megakadályozták.

— Egy utazó kalandja. Egy leírhatatlan nevű osztrák hitsorsos, a *Hercza*-féle bécsi ékszerész ezéig utazója a minap *Szolnokon* egy ékszerekkel telt koffert adott föl a székesfejérvári állmásra. Költségkímélés szempontjából csak közönséges podgyásképpen adta fel a koffert, mely mintegy 40.000 forint értékét képviselt. Ide érve, nem kis rímülettel vette észre, hogy a drága szállítmánya se hire, se hamva. Azonnal táviratozott a szolnoki állomásfőnöknek, kitől azt a választ kapta, hogy a koffert nem Székesfejérvárra, hanem *Szegesvárra* küldték. A tévedés egy kissé ugyan még nyugtalanította a derék urat, de most már remélni kezdett. Egy újabb táviratára Segesvárról elindították a féltett kincset és M. ur ma délután fél 4-kor örömsugárzó arccal szorította keblére a becses börtarisznyát, miután a hatóság embereink jelenlétében meggyőződött arról, hogy egy polturányi hiba se esett benne. Igazán csoda, hogy a magyarul nem tudó embert ehhez hasonló kellemetenség éri — *Magyarországon*.

— Ügyészi megbízottak. Az új bünvádi pörrendtartás a jövő évben lép életbe. Ez a törvény gyökeresen átváltoztatja az igazságszolgáltatást s a mellett, hogy az esküdtzsek hatáskörét kiterjeszti, eddig nálunk ismeretlen intézményt hozsít meg. Ez az ügyészi megbízottak intézménye. Az új bünvádi eljárás ugyanis a kir. járásbírósnaknál is életbe lépteti a vádhatóság intézményét, a melynél fogva az államhatalom itt képviselve lesz. Eddig a járásbírósnaknál nem volt közvád, csak magánvád, tehát az ügyészség nem is vett részt az ottani tárgyalásokon. Minthogy az ügyészség az ily módon megnövekedett munkát nem végezheti el, a törvény ügyészi megbízottokról gondoskodik, a kik a közvádat képviselik. Ezek a megbízottak lehetnek ügyvédek, törvényeszéki jegyzők, aljegyzők, joggyakorlók, vagy bármely jogvégeztől egyén, a kik ezért tiszteletdíjat kapnak. Pósz igazságügyminiszter e tárgybani nyilatkozattalre szolította föl a főügyészségeket. A törvény azon rendelkezését, hogy bírósági alkalmazottak ügyészi minőségben szerepeljenek, az igazságügyi kormány valószínűleg hatályon kívül helyezi s csak ügyvédeket biz meg az ügyészi teendőkkel a járásbírósnak előtt.

— Jégverés. *Kalosi* levelezőnk írja, hogy ott hétfőn délután nagy jégeső volt. A zabot nagyrészt elverte s a szőlőben is tetemes kárt tett. A szomszédos *Kis- és Nagy-Hörösökön* a tengerit mind tönkretette. Éjjel ismét volt jég,

nagy viharral. A környékben mindenfelé nagy a kár. *Dégh* egyik pusztáján hír szerint 6 disznót vert agyon jég. A kis-hörösöki jegot megmérték és 3—13 dkg. súlyu darabokat találtak közte, halomszámra. A kár felette nagy, mivel a földmívelők az itt csak ritkán előforduló jégverések miatt nem igen biztosítanak.

— Halalos esés. *Polgári* községben tegnap délután borzasztó halállal mult ki egy köztisztelőben álló gazdaember, *Takács Berki István*. Takarodás közben lecsuszott a magasra rakott szekérről, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a kezében levő villa keresztül ment a gyomrán. Lakására szállították és azonnal ápolás alá vették, de megmenteni már nem lehetett.

— Drágább lesz az élet. F. évi augusztus 1-én a cukor utána járó fogyasztási adó 13 krról 19 krra emelkedik. Mivel pedig az adókat mindenütt és mindenkor a fogyasztókra hárítják a termelők, a háziasszonyokra az a „kellémes” megkepedés vár, hogy augusztus 1-étől kezdve a cukor kilója 6—8 krral drágább lesz. A cukor példáját szeptember 1-től fogva a petróleum is követni fogja. Szóval a kormány gondoskodik, hogy fülösleges pénzünk minél kevesebb legyen.

— Baleset a cseplésnél. *Lovasberényből* írja levelezőnk, hogy ott tegnap *Bóll* Ime telkesgazda cseplés közben a gép körül forgolódtott s a gépszíj egy óvatatlan pillanatban jobb lábát oly szerencsétlenül kapta el, hogy alsó lábára bökín felületlőrött. Rovid idő óta ez már a második ilyen eset *Lovasberényben*.

I R O D A L O M.

Az Uj Idők Petőfi-száma. Annak a napnak emlékére, amelyen Petőfi a csatáéren ifjú életét és ragyogó pályafutását befejezte, az Uj Idők a nagy költőnek szentelt a következő vasárnapi számát. A szerkesztőség gondoskodott arról, hogy olvasóiel tárjanak a géniuszának életét, hatalmas jelentőségét és egyuttal bemutassa írásban és képbén mindazokat az erekllyeket, melyek egykoron vonatkozásban állottak Petőfi Sándorral.

Az Uj Időknek e Petőfi-számának első oldalán *Bródy* Sándor ír stórlákat Petőfiről. Utána *Szabó* Zsigmond (Kéve) mondja el Petőfi történetét. Kultúrál, a „boldogság szigetére” *Pisa* Lajos írt költeményt. *Lyka* Király bemutatja Petőfit, mint a költészet vezérét. Utána a költőhöz közelálló személyeszkáro. szülő cikkek következnek. Egy tanulmány a hitó apósáról, *Szendrey* Ignácóról szól. Egy másikban Petőfi-Szendrey Julia életét és jellemét világítja meg *Herczeg* Ferenc; ehhez csatlakozik néhány szemelvény Júlia napójából, Petőfi barátait sorba bemutatja *Tibéri* Róbert, a gyermek Petőfiről *Kemecsei* József ír. Az Utolsó út-ban *Baróth* Lajos Petőfi rejtélyes halálát mondja el az összes *Financiar* vezérik bírálatával. Utána megszólalnak a magyar költők babérágakat rakván a nagy géniusz lábához. Petőfiről verset írtak: *Abrányi* Emil, *Pis* Lajos, *Szabolcska* Mihály, *Kiss* József, *Limpérth* Géza, *Illyés* Bálint. Minneféle című rovatban érdekes Petőfi apróságok sorakoznak egymás-mellé. Végül kiegészíteti a füzetet egy külön félílvnyi melléklet, amelyen a vasóink megtalálják *Birósz* István „Angovány” című regényének folytatását és az e létén elhunyt *Schuster* Konstantin püspök életrajzát és arczképét. A képek gazdák sorozata díszíti a füzetet; Azonfölül külön melléklet gyantát ehhez a füzethez lesz csatolva Petőfinek egy eddig kiadatlan arczképe, amelyet *Jókai* Mór engedett át e célra az Uj Idők-ek.

A Magyar Szemle most meg jelent 30-ik száma a most legaktualisabb témáról, a kegyeletről vezérezkizezik. Az egész ország lázasan készül a Petőfi-ünnepre. Halálának félszázados évfordulójáról tehát nem teledkezünk meg. De vajjon annak a gyászos ünnepnek méltó megünneplésére illő módon készülhetünk-e? Volt-e rá elég idő? A cikköző ugy találja, hogy nem.

Hisz a legújabb idők 'alig lehetett a készülétekről hallani. Az ünnep eszméje is szinte ötlet-szerűen merült fel. A Petőfi-Társaság által rendezendő ünnep mindenesetre nagyszerű lesz, de annál hiányosabb a vidék ünneplése. Pedig Petőfit mindenütt kell ünnepelni, ahova csak egy dala is eljutott. A fizet tartalma különben most is teljesen méltó a Magyar Szemle magas színvonalához. Van benne több szép elbeszélés szépirodalmunk elsőrangú munkásaitól, egy-két csinos költemény, néhány érdekes és finoman megírt cikk és számos apróság. A Kaposi József szerkesztésében hetenként megjelenő szépirodalmi, kritikai és művészeti hetilap ára 6 frt. egész esztendőre. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VI., Új-utca 14. szám.

KÖZGAZDASÁG.

Aratás végén.

Alsó-Alap július 25.

Ezelőtt egy hónappal irt tudósításonkat csak most folytathatunk. Az aratás ugyanis olyan auspiciumok mellett kezdődött meg, hogy bizonytalanságról egyébről úgy sem irhattam volna. Mindennap esett, mi bosszantó is volt, meg káros is a gazdára. Most már javarészen keresztekben áll a gabona, legalább e héten mindenütt bevégzik e vidéken a buza aratását, s azután a zab kerül vágásra.

Száma mennyiségét számítva meglehetősen elégedve a gazda az eredményre. Magyar holdankint 25-35 között ingadozik a keresztek száma 14 kévét számítva.

A rozs és árpa mely a szeles esőben is legkeményebben tartotta magát, úgy mennyiség, mint minőségre nézve kielégítő termést hozott. A szem jól megérett, s csak itt-ott mutatkozik apadt szem. Sör-árpa az idén csak elvéte lesz, a sok eső megárgította. Kat. holdankint 7 m. mázsa termést ígér a gabona, a mennyire az eddig végzett próba cséplések mutatják. Buza között sok az apadt szem, mi a megdülésnek és a rozsdának eredménye. Azonfelül sok közte a fakó szem, úgy, hogy keresni kell a tisztá, acélos, vetőmagnak való buzát. Ez azután semmi arányban sincs azzal a börtzemanipulációval, — mely a gazdag buzatermésre való hivatkozással nap-nap után lenyomni törekszik a buza árát. Így szokott az ilyenkor lenni. A cséplés után más kép tárul majd szemünk elé. Az üszög és a buzagyökér penészgomba hatása csak ekkor lesz igazában konstataható.

A takarodás javában foly, annál is inkább, mert, a hol megkésték az aratással, sok szem elhullott. Árpából és buzából kiváltképpen mivel az eső után beállott szárazság hamar megérelte a kalászokat. A idej aratás különben emlékezetes lesz, a munkásra; annyi dílt, keveredat gabonával már régen vesződtek, mint az idén. Ez megnehezítette az arató gépek munkáját is, törtek, romlottak mindentel. Ez azután egy kis vigaszt is nyújtott a kérges-tenyerű aratóknak — hogy „kicsoda a legény a gáton” — akár csak a fejérvári kontis a „benzli”-masina romlásának lattára. Szó a mi szó, egy neves gazda mondása szerint, van oka félni a szegény embernek ezektől a masinák-tól. Deering apó jól megkomponálta.

Az összes termés között talán még a zab felel meg legjobban a várakozásnak. All még ugyan es zaszlóját kevélyen tartja oda a szélnek, de, ha veszedelem nem éri meg is felel a bizalomnak.

Kukoricza jól áll. Zaszlóját most hozza; szokatlanul magasra nőtt meg a rudja, a esővek már szépen tudnak elő.

Hüvelyesek és kerti vetemények is rohamosan nőnek. A dinnye is gyorsan fejlődik, ott a hol az eső megkímélte, vagy a hol jobban el-entált, de sok elpusztult, úgy, hogy a nagyban való termesztés nem hozza meg a kívánt eredményt. Peronoszpóra ellen sok helyen fecskendezik, úgy, mint az uborkát.

Köles gazdagon fejlődik ki; ha-onlóképen a répa is szépen vastagszik.

Burgonya nagy gumókat hozott, Itt-ott szedik a korai fajtát; jól ellenállt a sok nedvességnek.

Rétök jól állanak — a sarju sok helyen kiadóbb lesz az anyaszénánál, különösen, ha száraz idő jár a takarítására.

Szőlők még mindig jó kondícióban vannak, ámbár a peronoszpóra és sok eső hatása alatt elragyáztak sok helyen. A meleg időjárás hatása alatt a szemek szépen fejlődnek.

Gyümölcs kevés van. Leginkább még alma — és körte látható — a többi áldozatul esett a mostoha időjárásnak.

A sertésvész még mindig tart, s egyenletes lépésben szedi áldozatait. Marhaállomány jó, — legelőik jól mutatnak. Spectator.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

M. J. Cs-ó. Próbálkozzék valami jobbal. A legutóljára küldött dolog méltó társa az előbbiek, mert a legjobb akaratumk mellett sem tudunk nevetni rajta Csak mosolyogtunk, ez pedig nem elég. Azt sem szeretjük, hogy bevezető soraiiban a mi rováunkra élczelődik. Tessék elhinni, hogy olyan kalamitás nem történhetik M. ural, mely bennünket dühös hörgés-re indítana. Üdvözet.

Tóvis Türelem, nem sokára sorát ejtjük. Jó is történetke, csak egy hibája van, t. i. az a nagy kijelentés, a mese csattanója, lélektanilag nem eléggé indokolt. Vigyázzon, ne provokálja a beavatkozásunkat, mert megeshetik, hogy legközelebb az egyik szerkesztő bácsi — e rovat vezetője — személyesen fogja háborgatni, hogy apróra elmondja a meggyzéseit

D. Gy. K. Ny-k, R. I. K-z, A. I. B-k, Köszönjük a megemlékezést.

Sz. E. P-i. Hasonló tudósításoknál az esetnek kissé körülményesebb leírását kérjük.

Für. Ne kívánja hogy megköszönjük azt a képes levelezőlapot. Szívünk összes hur-készlete megrezdült tőle, még pedig fájdalommal. Ha már módjában áll hogy nyaraljon, utazzék, fürdőzzék, és zónázzék, legalább ne tüntessen vele, ne keserítsen bennünket. Különben bekövetkezhetik, hogy az izzadó hűsülőlökké lesznek és megfordítva . . . De azért nem haragszunk.

70-12.

Ábrándos menyecske. Minden kritika mellözésével, egyszerűen ideiktatjuk Makai egyik versének két sorát:

. . . Törölje meg tintás ujját,
Ne írjon verset asszonyom!

D. E. és K. H. Azt hiszik, nincs egyéb dolgunk minthogy a kézírataikat őrizzük?

Tamás. Szivesen elhisszük, hogy Vas megyében a gombócztot hőmpökének mondják, de mért kellett önnek erről egy rőfös értekezést írni? Ha közlés végett küldte hozzánk, ugyan rossz helyen tapogatózik, mert szerkesztőségünknek egyetlen tagja sem vállalkozik arra, hogy elolvassa. Kivételképpen megőrizzük míg érte jön, csak siessen.

„Petőfi sirja.” Ne bolygassa azt a sirt.

Felelős szerkesztő: Chay Antal.

Első magyar automobil-kocsi MENETRENDJE.

Érvényes 1899. október 15-ig.

A Magyar Királytól a vasutra.	A Városház-térről a szőlőbe és vissza.
Reg. 5 ó. 45 p.	Ind. reggel 6 óra 45 perc
" 6 " 15 "	" délb. 12 " 30 "
" 8 " " "	" d. u. 4 " 30 "
d. e. 8 " 50 "	" este 6 " 35 "
" 9 " 30 "	
" 10 " " "	
" 11 " " "	
d. u. 1 " 30 "	
" 2 " 15 "	
" 3 " " "	
" 4 " " "	
" 6 " " "	
" 6 " " "	
este 7 " 40 "	
" 8 " 30 "	
" 9 " " "	
" 9 " 45 "	
" 11 " " "	

Vasár- és ünnepnapokon külön kocsi jön a szőlőlőlől éjjel 12 órakor vissza.

Bérletjegyek 10 darab a vasutra 1.20, a szőlőbe 1.50. Kapható Strasser Róza, Krausz Verona, Rötter Izsák dohányárudájában és a tulajdonosnál.

SZIGETI NÁNDOR,
műszerész.

PFINN JÓZSEF Alapított 1858-ban.

Telep: Palotai-utca 23. **„CONCORDIA“**

TEMETKEZÉSI VÁLLALAT, ÉRCZ- ÉS FAKOPORSÓ RAKTÁRA

Sürgöny-cím: **CONCORDIA SZÉKESFEJÉRVÁR** Telefon-szám 79.

Sas-, Jókai- és Iskola-utca sarkán, a „Fekete Sas” szálloda átellenében.

A legolcsóbb és legdiszesebb temetések elvállaltatnak.

Hullák szállítása a vidék bármely irányába eszközöltetnek. *****

***** Vidéki megrendelések távirat útján is elintéztetnek.

»!Sirkoszorúk!«

Nyomatott Székessy Lőrénél, Székesfejérvárott.